

KONVENCIJA DĖL NUSIKALTIMŲ IR TAM TIKRŲ KITŲ VEIKSMŲ, PADARYTŲ ORLAIVIUOSE*

VALSTYBĖS – šios Konvencijos dalyvės
SUSITARĖ:

I SKYRIUS – KONVENCIJOS APIMTIS

1 straipsnis

1. Ši Konvencija taikoma:
 - a) nusikaltimams pagal baudžiamąjį įstatymą;
 - b) veiksmams, kurie, nepaisant to, ar jie nusikaltimai ar ne, gali sukelti ar sukelia pavojų orlaivių ir juose esančių asmenų ar turto saugumui, arba kelia pavojų tvarkai ir disciplinai orlaivyje.
2. Išskyrus III skyriaus sąlygas, ši Konvencija taikoma visiems įvykdytiems nusikaltimams ar veiksmams, kuriuos asmuo padarė bet kuriame Susitariančioje valstybėje registruotame orlaivyje tuo metu, kai orlaivis skrenda, yra ant atviros jūros paviršiaus ar bet kur kitur už bet kurios valstybės teritorijos ribų.
3. Šioje Konvencijoje laikoma, kad orlaivis skrenda nuo to momento, kai jėga panaudojama pakilimui, iki momento, kai nusileidęs orlaivis sustoja.
4. Ši Konvencija netaikoma orlaiviams, naudojamiems karinėse, muitinės ar policijos tarnybose.

2 straipsnis

Nepažeidžiant 4 straipsnio sąlygų ir išskyrus tuos atvejus, kai to reikalauja orlaivio, jame esančių asmenų ar turto saugumas, jokia šios Konvencijos sąlyga negali būti interpretuojama kaip leidžianti ar reikalaujanti nusikaltimų atžvilgiu pagal baudžiamuosius įstatymus imtis bet kokių politinio pobūdžio veiksmų ar veiksmų, grindžiamų rasine ar religine diskriminacija.

II SKYRIUS – JURISDIKCIJA

3 straipsnis

1. Orlaivį įregistravusi valstybė turi teisę taikyti jurisdikciją orlaivyje padarytiems nusikaltimams ir veiksmams.
2. Kiekviena Susitarianči valstybė turi imtis tokių priemonių, kurios būtinos atkurti jos, kaip registracijos valstybės, jurisdikciją nusikaltimams, padarytiems orlaiviuose, įregistruotuose šioje valstybėje.
3. Ši Konvencija neatmeta jokios kriminalinės jurisdikcijos, taikomos pagal nacionalinius įstatymus.

4 straipsnis

Susitarianči valstybė, kuri nėra registracijos valstybė, negali taikyti savo kriminalinės jurisdikcijos nusikaltimams, padarytiems orlaiviuose skridimo metu, išskyrus šiuos atvejus:

- a) nusikaltimas padarytas šios valstybės teritorijoje;
- b) nusikaltimą padarė šios valstybės pilietis ar nuolatinis gyventojas arba nusikaltimas buvo padarytas prieš šios valstybės pilietį ar nuolatinį gyventoją;
- c) nusikaltimas pažeidžia šios valstybės saugumą;

* Įsigaliojo 1997 m. vasario 19 d.

d) nusikaltimu pažeidžiamos bet kokios tokioje valstybėje galiojančios taisyklės, susijusios su orlaivio skridimu ar manevravimu;

e) jurisdikcijos taikymas yra būtinas siekiant užtikrinti bet kurių šios valstybės įsipareigojimų vykdymą pagal daugiašalius tarptautinius susitarimus.

III SKYRIUS – ORLAIVIO VADO ĮGALIOJIMAI

5 straipsnis

1. Šio skyriaus sąlygos netaikomos nusikaltimams ir veiksams, kuriuos padarė ar padarys bet kuris asmuo orlaiviui skrendant registracijos valstybės oro erdve, virš atviros jūros ar kitur už bet kurios valstybės teritorijos ribų, nebent paskutinis pakilimo punktas arba artimiausias ketinamo nusileidimo punktas yra ne registracijos valstybėje arba orlaivis vėliau skrenda ne registracijos valstybės oro erdve, o toks asmuo vis dar yra orlaivyje.

2. Nepaisant 1 straipsnio 3 punkto sąlygų, šiame skyriuje orlaivis laikomas skrendančiu bet kuriuo metu nuo to momento, kai po pakrovimo ar įlaipinimo uždaromos visos išorinės durys iki to momento, kai bet kurios iš šių durų atidaromos iškrovimui ar išlaipinimui. Priverstinio nusileidimo atveju šio skyriaus taisyklės taikomos orlaivyje padarytiems nusikaltimams ir veiksams, kol kompetentingos valstybės valdžios institucijos perima atsakomybę už orlaivį ir jame esančius asmenis bei turtą.

6 straipsnis

1. Kai orlaivio vadas turi pakankamai priežasčių manyti, kad asmuo orlaivyje padarė ar ketina padaryti nusikaltimą ar veiksmą, nurodytą 1 straipsnio 1 punkte, tokio asmens atžvilgiu jis gali imtis pagrįstų priemonių, įskaitant sulaikymą, kurios būtinos tam, kad:

- a) būtų užtikrintas orlaivio arba jame esančių asmenų ar turto saugumas; arba
- b) orlaivyje būtų išlaikyta tvarka ir disciplina; arba
- c) įgalintų jį perduoti šį asmenį kompetentingai valdžios institucijai arba išlaipinti jį pagal šio skyriaus sąlygas.

2. Orlaivio vadas gali reikalauti arba įgalioti kitus įgulos narius padėti jam ir gali paprašyti arba leisti, tačiau nereikalauti, kad keleiviai padėtų sulaikyti bet kurį asmenį, kurį jis turi teisę sulaikyti. Bet kuris įgulos narys ar keleivis gali patys imtis atitinkamų pagrįstų prevencinių priemonių be tokio leidimo, kai jis turi pakankamai priežasčių manyti, kad tokie veiksmai yra būtini, siekiant užtikrinti orlaivio arba jame esančių asmenų ar turto saugumą.

7 straipsnis

1. Pagal 6 straipsnį asmeniui taikomos sulaikymo priemonės atšaukiamos, kai orlaivis nusileidžia, nebent:

- a) nusileidimo punktas yra ne Susitariančios valstybės teritorijoje ir jos valdžios institucijos neleidžia išlaipinti šį asmenį arba tokių priemonių buvo imtasi pagal 6 straipsnio 1 c) punktą, siekiant perduoti jį kompetentingoms valdžios institucijoms;
- b) orlaivis padaro priverstinį nusileidimą ir jo vadas negali perduoti šio asmens kompetentingoms valdžios institucijoms; arba
- c) toks asmuo sutinka ir toliau būti vežamas sulaikytas.

2. Orlaivio vadas privalo, kai tik tai įmanoma ir jeigu galima prieš nusileidžiant valstybės teritorijoje su asmeniu, sulaikytu pagal 6 straipsnio sąlygas, pranešti šios valstybės kompetentingoms valdžios institucijoms apie tai, kad orlaivyje yra sulaikytas asmuo ir apie tokio sulaikymo priežastis.

8 straipsnis

1. Jei tai būtina 6 straipsnio 1 punkto a) arba b) papunkčių tikslais, orlaivio vadas gali bet kurios valstybės teritorijoje, kurioje orlaivis nusileidžia, išlaipinti bet kurį asmenį, jei turi pakankamai priežasčių manyti, kad jis orlaivyje padarė ar ruošiasi padaryti 1 straipsnio 1 b) punkte minimus veiksmus.

2. Orlaivio vadas apie išlaipinimo faktą ir priežastis turi pranešti valdžios institucijoms tos valstybės, kurioje pagal šį straipsnį jis išlaipina bet kurį asmenį.

9 straipsnis

1. Orlaivio vadas gali perduoti bet kurį asmenį kiekvienos Susitariančios valstybės, kurios teritorijoje nusileidžia orlaivis, kompetentingoms valdžios institucijoms, jei jis turi pakankamai priežasčių manyti, kad toks asmuo orlaivyje padarė veiksmus, kurie jo nuomone yra rimtas orlaivio registracijos valstybės baudžiamojo įstatymo pažeidimas.

2. Kai tik tai įmanoma ir galima, orlaivio vadas, prieš nusileidžiant orlaiviui Susitariančios valstybės teritorijoje su asmeniu, kurį ketinama perduoti pagal ankstesnįjį punktą, privalo pranešti šios valstybės valdžios institucijoms apie savo ketinimą perduoti tokį asmenį ir šio perdavimo priežastis.

3. Valdžios institucijoms, kurioms pagal šio straipsnio sąlygas perduodamas įtariamasis nusikaltėlis, orlaivio vadas turi pateikti įrodymus ir informaciją, kurią pagal orlaivio registracijos valstybės įstatymus jis teisėtai turi.

10 straipsnis

Už veiksmus, kurių imtasi pagal šią Konvenciją, nei orlaivio vadas, nei kitas įgulos narys, keleivis, orlaivio savininkas ar valdytojas, nei asmuo, kurio vardu įvyko šis skridimas, neatsako jokiame teisme dėl elgesio su asmeniu, prieš kurį buvo imtasi tokių veiksmų.

IV SKYRIUS – NETEISĖTAS ORLAIVIO PAGROBIMAS

11 straipsnis

1. Kai kuris nors asmuo jėga ar grasinimais neteisėtai sutrukdė, užgrobė ar kitaip neigiamai paveikė skrendančio orlaivio valdymą arba kai tokį veiksmą ketino padaryti, Susitariančios valstybės turi imtis visų atitinkamų veiksmų tam, kad grąžintų orlaivio valdymą teisėtam vadui arba apsaugotų jo vadovavimą orlaiviui.

2. Ankstesniame punkte nurodomais atvejais Susitarianči valstybė, kurioje nusileidžia orlaivis, kuo skubiau leidžia keleiviams ir įgulai tęsti jų kelionę ir grąžina orlaivį bei jo krovinį asmenims, kuriems jie teisėtai priklauso.

V SKYRIUS – VALSTYBIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

12 straipsnis

Bet kuri Susitarianči valstybė leidžia kitoje Susitariančioje valstybėje registruoto orlaivio vadui išlaipinti bet kurį asmenį pagal 8 straipsnio 1 punktą.

13 straipsnis

1. Kiekviena Susitarianči valstybė turi priimti bet kurį asmenį, kurį orlaivio vadas perduoda pagal 9 straipsnio 1 punktą.

2. Jei manoma, kad tai pateisina aplinkybės, bet kuri Susitarianči valstybė turi areštuoti arba imtis kitų priemonių, kad užtikrintų bet kurio asmens, įtariamo padariusiu veiksmus, minimus 11 straipsnio 1 punkte, ir bet kurio perduoto asmens sulaikymą. Areštas ir kitos priemonės turi būti taikomos pagal tos valstybės įstatymus, tačiau ne ilgiau, nei tai būtina baudžiamosioms ar perdavimo procedūroms atlikti.

3. Bet kuriam pagal ankstesnįjį punktą areštuotam asmeniui turi būti suteikta galimybė nedelsiant susisiekti su artimiausiu atitinkamu atstovu valstybės, kurios piliečiu jis yra.

4. Bet kuri Susitarianči valstybė, kuriai pagal 9 straipsnio 1 punktą asmuo yra perduodamas arba kurios teritorijoje nusileidžia orlaivis po 11 straipsnio 1 punkte minimo veiksmo padarymo, nedelsiant atlieka pirminį faktų tyrimą.

5. Kai pagal šį straipsnį valstybė areštuoja asmenį, ji privalo nedelsdama pranešti orlaivio registracijos valstybei ir valstybei, kurios piliečiu yra sulaikytasis asmuo ir, jei mano tai esant reikalinga, bet kuriai kitai valstybei apie tokį areštuotą asmenį ir apie sulaikymo aplinkybes. Valstybė, kuri atlieka pirminį tyrimą pagal šio straipsnio 4 punktą, privalo iškart pranešti apie tokio tyrimo rezultatus minėtosioms valstybėms ir nurodyti, ar ji ketina taikyti jurisdikciją.

14 straipsnis

1. Kai bet kuris asmuo buvo išlaipintas pagal 8 straipsnio 1 punktą arba perduotas pagal 9 straipsnio 1 punktą, arba buvo išlaipintas po to, kai padarė 11 straipsnio 1 punkte minimus veiksmus ir kai šis asmuo negali ar nenori tęsti savo kelionės ir nusileidimo valstybė atsisako jį priimti, ši valstybė gali, jei toks asmuo nėra jos piliečiu ar nuolatinio gyventoju, grąžinti jį į teritoriją valstybės, kurios piliečiu ar nuolatinio gyventoju jis yra, arba į teritoriją valstybės, kurioje jis pradėjo kelionę oru.

2. Nei išlaipinimas, nei perdavimas, nei areštas ar kitos priemonės, minimos 13 straipsnio 2 punkte, nei tokio asmens grąžinimas nelaikomas leidimu įvažiuoti į Susitariančios valstybės teritoriją pagal jos įstatymus, susijusius su asmenų įvažiavimu ar leidimu įvažiuoti ir niekas šioje Konvencijoje neįtakoja Susitariančios valstybės įstatymų susijusių su asmenų išvargimu iš jos teritorijos.

15 straipsnis

1. Nepažeidžiant 14 straipsnio, bet kuris asmuo, išlaipintas pagal 8 straipsnio 1 punktą arba perduotas pagal 9 straipsnio 1 punktą, arba išlaipintas po to, kai padarė 11 straipsnio 1 punkte nurodytus veiksmus ir ketinantis tęsti savo kelionę, turi teisę, kai tik tai įmanoma, tęsti ją savo pasirinkimu bet kuria kryptimi, jei jo dalyvavimas nėra būtinas pagal nutūpimo valstybės įstatymus siekiant įvykdyti perdavimą ar kriminalines procedūras.

2. Susitarianči valstybė, kurios teritorijoje asmuo buvo išlaipintas pagal 8 straipsnio 1 punktą ar perduotas pagal 9 straipsnio 1 punktą, arba išlaipintas ir yra įtariamas 11 straipsnio 1 punkte nurodytų veiksmų padarymu, nepažeisdama savo įstatymų, susijusių su atvykimu, leidimu įvažiuoti, perdavimu ir išvargimu iš jos teritorijos, šiam asmeniui taiko tokias sąlygas, kurios yra ne mažiau palankios jo gynybai ir saugumui, nei tos, kurios taikomos šios Susitariančios valstybės piliečiams tokiomis pačiomis aplinkybėmis.

VI SKYRIUS – KITOS SĄLYGOS

16 straipsnis

1. Nusikaltimai, padaryti Susitariančioje valstybėje registruotame orlaivyje, išdavimo tikslais laikomi, tartum jie būtų įvykdyti ne tik vietoje, kur tai atsitiko, tačiau ir teritorijoje tos valstybės, kurioje buvo įregistruotas orlaivis.

2. Nepažeidžiant ankstesniojo punkto sąlygų, niekas šioje Konvencijoje neįpareigoja garantuoti išdavimą.

17 straipsnis

Imantis bet kokių priemonių tyrimui atlikti, areštui įvykdyti ar kitaip naudojant jurisdikciją bet kuriam orlaivyje padarytam nusikaltimui, Susitarianti valstybė reikiamą dėmesį skiria saugai ir kitiems oro navigacijos interesams, bei turi veikti taip, kad nesudarytų nereikalingų trukdymų orlaiviams, keleiviams, įgulai ar kroviniui.

18 straipsnis

Jei Susitarianti valstybė įkuria bendras oro transporto eksploatavimo organizacijas arba tarptautines eksploatacines agentūras, kurios naudoja orlaivius, neregistruotus jokioje valstybėje, tokios valstybės pagal aplinkybes paskiria iš savo tarpo valstybę, kuri šios Konvencijos tikslais laikoma registracijos valstybe, ir apie tai praneša Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai, kuri apie tai turi pranešti visoms valstybėms – šios Konvencijos dalyvėms.

VII SKYRIUS – BAIGIAMOSIOS PASTABOS

19 straipsnis

Iki šios Konvencijos įsigaliojimo pagal 21 straipsnio sąlygas ją gali pasirašyti bet kuri valstybė, kuri tuo metu yra Suvienytųjų Nacijų arba bet kurių Specializuotų agentūrų narė.

20 straipsnis

1. Šią Konvenciją pasirašančios valstybės turi ratifikuoti ją pagal savo konstitucines procedūras.
2. Ratifikaciniai raštai perduodami saugoti Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai.

21 straipsnis

1. Kai tik dvylika pasirašiusių valstybių perduoda saugoti savus šios Konvencijos ratifikacinius raštus, ji joms įsigalioja devyniasdešimtą dieną po to, kai atiduodamas saugoti dvyliktas ratifikacinis raštas. Kiekvienai vėliau ratifikuojančiai valstybei Konvencija įsigalioja devyniasdešimtą dieną po to, kai ji atiduoda saugoti savo ratifikacinius raštus.
2. Kai tik ši Konvencija įsigalioja, Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija ją turi įregistruoti Suvienytųjų Nacijų Generalinio Sekretoriaus būstinėje.

22 straipsnis

1. Konvencijai įsigaliojus, prie jos gali prisijungti bet kuri valstybė – Suvienytųjų Nacijų arba bet kurios Specializuotos agentūros narė.
2. Valstybės prisijungimas atliekamas perduodant prisijungimo dokumentą Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai ir įsigalioja devyniasdešimtą dieną po tokio perdavimo dienos.

23 straipsnis

1. Bet kuri Susitarianti valstybė gali denonsuoti šią Konvenciją, apie tai pranešdama Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai.

2. Denonsavimas įsigalioja po šešių mėnesių nuo tos dienos, kai Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija gauna pranešimą apie denonsavimą.

24 straipsnis

1. Bet kuris ginčas tarp dviejų ar daugiau Susitariančių valstybių dėl šios Konvencijos aiškinimo ir taikymo, kuris negali būti išspręstas derybų būdu, vienos iš jų prašymu perduodamas arbitražui. Jei per šešis mėnesius nuo prašymo dėl arbitražo pateikimo šalys nesusitaria dėl arbitražo organizavimo, bet kurios iš tų šalių prašymu ginčas gali būti perduotas spręsti į Tarptautinį Teismą pagal Teismo Statutą.

2. Kiekviena Susitarianči valstybė, pasirašydama, ratifikuodama arba prisijungdama prie šios Konvencijos, gali pareikšti, kad jos neįpareigoja ankstesniojo punkto sąlygos. Kitos Susitariančios valstybės nėra įpareigosotos ankstesniojo punkto sąlygų bet kurios Susitariančios valstybės, pareiškusios tokią išlygą, atžvilgiu.

3. Bet kuri Susitarianči valstybė, pareiškusi tokią išlygą pagal ankstesnį punktą, gali bet kuriuo metu atsiimti tokią išlygą, pranešdama apie tai Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai.

25 straipsnis

Išskyrus tai, kas numatyta 24 straipsnyje, šiai Konvencijai negali būti taikomos jokios išlygos.

26 straipsnis

Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija turi pranešti visoms valstybėms – Suvienytųjų Nacijų ar bet kurių Specializuotų agentūrų narėms:

- a) apie bet kurį šios Konvencijos pasirašymą ir jo datą;
- b) apie bet kurio ratifikacinio rašto ar prisijungimo dokumento perdavimą saugoti ir jo datą;
- c) Konvencijos įsigaliojimo pagal 21 straipsnio 1 punktą datą;
- d) apie pranešimo dėl denonsavimo gavimą ir jo datą; ir
- e) apie bet kurio pareiškimo ar pranešimo, padaryto pagal 24 straipsnį, gavimą ir jo datą.

TAI PALIUDYDAMI, žemiau pasirašiusieji įgaliotieji atstovai pasirašė šią Konvenciją.

SUDARYTA Tokijyje vienas tūkstantis devyni šimtai šešiasdešimt trečiųjų metų rugsėjo keturioliką dieną trimis autentiškais tekstais anglų, ispanų ir prancūzų kalbomis.

Ši Konvencija perduodama saugoti Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai, kurioje pagal 19 straipsnį ji lieka atvira pasirašymui, ir minėtoji Organizacija pasiunčia patvirtintas Konvencijos kopijas visoms Suvienytųjų Nacijų arba Specializuotų agentūrų narėms.